

תמצית דברות קודש של כ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל

פר' כי תשא תשפ"ג

נכתב כפי הבנת הכותבים

[בלתי מוגה - מיוחד לחזרה]

ליל שב"ק

והוא ג"כ הפירוש "ברוך ה' מעולם ועד עולם אמן" פי' הברכה שהיא מעולם עד עולם מותר לענות אמן אחר ברכותיו כנ"ל, ונמצא לפי זה שהצדיק הגדול שהוא עולה תמיד בכל הברכות עד סוף העולמות, הוא היה מותר לענות אמן אחר ברכת עצמו... עכ"ל.

ובכן לא נדרוש עתה לבאר מהו 'צדיק גמור', כי אין אני מבין בכגון דא, ואין לי השגה בזה. אולם את הנוגע לעניינינו בעבודת כל אחד ואחד יש לנו לדרוש. והנה עבודת הברכות הוא לקשר את העולמות ולייחדם. וה'אמן' שעונים אחר הברכה אינו רק כמו שאומר "אני מסכים" בלבד, אלא היא חלק מהייחוד שעושים ע"י הברכה. וכידוע ש'אמן' בגימטריא צ"א כמנין הוי"ה אדנ"י, שהיא סוד ועיקר הייחוד שעושים בכל זמן. ואמן שהיא בסוף הברכה, סודה היא שעל ידה מייחדים עד סוף העולמות.

והנה למעלה הכל הוא אחדות גמור, כי רק למטה יש פירוד כי היא עלמא דפרודא, ואנו ע"י עבודתנו צריכים לעשות יחודים בהעולמות, ולייחד מעלה ומטה באחדות הגמור.

והיא סוד הפסוק "כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה מזה" (שמות כה, יט), שיש לייחד את שני הקצוות להיות אחד, ויש בזה אריכות נפלא ואין כאן המקום להאריך בזה, ועי' מה שהאריכו בזה בספד"ק הרבה!

עבודה רבה זו של ייחוד העולמות והקצוות בא ע"י התכללות כלל ישראל זה בזה. ואכן כך היא דרך עבודת הברכות ועניית האמן שאחריה, כי זה אי אפשר ליעשות רק ע"י אחד מישראל לבד שצריכים שאחד יברך והאחר יענה אמן, ובעבודתם יחד בהתכללות, יבואו לייחוד האמור. אולם צדיקים גמורים אינם צריכים לכך, אלא הם עצמם בלא התכללות עם איש ישראל אחר, יכולים בעצמם לעשות הייחוד בכל העולמות.

בשבוע בשבוע הבעל"ט יהיה היארצייט של הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק זיע"א (כ"א אדר), ונביא את דברי קדשו מה שכותב בפרשתו בספרו הק' 'נועם אלימלך', וז"ל: משוך חסדך ליועדך (תהלים לו, יא). ובתחילה נקדים לפרש הפסוק קח לך סמים וכו', דהנה לעבודת הבורא ב"ה צריך ליקח כל מיני סמים, רמז לכל מיני תחבולות והתפעלות ושכליות שיקח האדם אתו עמו לבא עמהם לעבודת הבורא ית"ש ויתעלה... ושנה הכתוב לסמים שנית, רמז לאחר שבאת קצת לעבודת השי"ת, "סמים", ר"ל קח סמים היינו השכליות יהא בכל עת צח ומצוחצח יותר שמגיע בהם למעלות הצדיק האמיתי, וזהו ולבונה זכה, ור"ל בזכות מעשיך תוכל ללבן עונות ישראל, בד בבד יהיה, ר"ל שתזכך עצמך בלבך עד שתוכל להביא עולם העשייה לאחדות הבורא ית"ש כמו שהעולם העליון הוא באחדות גמור, וזה ע"פ פירש"י ז"ל על פ' בד בבד ע"ש, (ז"ל רש"י: "ולשון בד נראה בעיני שהוא לשון יחיד"), וזה פי' הפסוק (תהלים מא, יד) "ברוך ה' מהעולם עד העולם אמן", ר"ל כשתגיע למעלה זו שתוכל להביא העולמות לאחדות גמור, אז תוכל לומר אמן אחר ברכת עצמך, שהאמן מורה ג"כ לאחדות כידוע (עי' תיקון לד, ב), וזה גדול העונה אמן כו' (ברכות נג, ב), מי שעונה אמן הוא יותר גדול אם הוא מן המברך כנ"ל. עכ"ל.

ומבאר הרבי ר' אלימלך יותר בפרשת בלק (באמצע ד"ה או יאמר הראשון), וז"ל: כל ברכה שאדם מברך הוא מעורר אותו העולם של הברכה ההיא אשר שם שורשה ואורה, ולכל ברכה וברכה הוא עולם בפני עצמו עד סוף כל העולמות, וברכה שהיא סיום הברכות היא נגד סוף העולמות, ולכך אחר ברכת עצמו אין שייך לומר אמן, כיון שלא גמר עדיין האורות בכל העולמות... כי אם בסוף הברכות שהוא נגד סוף העולמות, ואמן הוא שבח על כל העולמות יחד כדרך שנתקן שהיו אומרים במקדש "מן העולם ועד העולם" (ברכות סג, א)...

¹ ראה מה שהאריך בזה בנועם בספד"ק 'דעת קדושים' להרה"ק ר' יהודה צבי מראזדיל באגרת ששלח לק"ק מונקאטש על פורים, נדפס בסוף הספק, עי"ש באריכות רב.

זאת מרומז בהפסוק של הקטורת, שכן הקטורת היא היחוד הכי גדול שיש, שכן 'כל מקום שיש ריח יש זיווג' (עי' זוה"ק וקרא ד.). ועד כדי כך מצאנו שבזמן הייחוד הכי גדול ששייך, והיא בעת כניסת הכהן גדול לקודש הקדשים, גם שם נצרך היה ליכנס עם קטורת דוקא בכדי לעורר את הייחוד הנעלה הנגרם על ידה. ואז עבודתם של ישראל היתה להתייחד עם עבודת הכהן גדול, וכל כלל ישראל יחדיו השתתפו בעבודתו וכאילו נכנסו כולם עמו. כי כן מצאנו בגמ' (יומא ע"א, ב ע"ש²) שבמוצאי יום כיפור כשליו את הכה"ג לביתו אירע ופגשו את שמעיה ואבטליון, וכלל ישראל עזבו את הכה"ג והלכו אחריהם, כי באותה העת לא הכהן גדול הוא זה שעשה את הייחודים והתיקונים אלא שמעיה ואבטליון שהיו גדולי ישראל והם הם הרימוהו ונשאווהו לזאת המדרגה, ואף שבפועל הכהן גדול הוא זה שנכנס לקודש הקדשים ועשה את מעשה העבודה, אבל ההתעוררות למעלה בא ע"י כחם של שמעיה ואבטליון ואתם עמם כל בני ישראל.

אותו כח שיש לכלל ישראל לעשות ייחודים אלו, בא מיעקב אבינו, שכן ידוע שכל תפילה שאנו מתפללים עומד יעקב אבינו מצטרף עמנו ועונה אמן³, וכדאיתא בזה"ק (פר' ויחי רמט ע"א, ב) "תא חזי יעקב אתכניש לגבי סיהרא ועביד בה פירין לעלמא, ולית לך דרא בעלמא דלא אית ביה איבא דיעקב". וזהו ענין של "והאכלתיך נחלת יעקב" (ישעי' נ"ט, יד) שהיא "נחלה בלי מצרים" כידוע, שהשפעתה נשפעת בפרט בסעודה האחרונה של שבת (של"ס), כידוע שהג' סעודות שבת הם כנגד הג' אבות אברהם יצחק יעקב, וסעודה שלישית מכוון כנגד יעקב, ואז נשפע שפע ה'בלי מצרים'.

והיא כחו של יעקב שהיה המייחד, כי יעקב אבינו עברו עליו כל מיני מאורעות, והוא סבל את כל המצבים וכל הקשיים, ולכן נקרא הוא 'בריה התיכון' כידוע (זהר תרומה קע"ה, ב), כי הוא אחוז במידת ה'תפארת' שהיא מאחד את כל הקצוות של חסד וגבורה.

זה טעם מה שאנו אומרים "שמע ישראל הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד", שהרי ישראל היינו יעקב, שממנו בא כח הייחוד. וזה כוונת 'אמן' ואמן' כי אחת קאי על מה שאנו אומרים ואחת על מה שיעקב אבינו עונה עמנו, ובכן תמצא ששתי פעמים 'אמן' יוצא בגימטריא 'יעקב' ב'. וזהו 'ברוך ה' אלקי ישראל [-יעקב] מן העולם ועד העולם ואמר כל העם אמן'.

אלא שעבודה זו של יעקב מעיקרה היתה כאשר היה יעקב בבית

אביו יצחק, ואז היה הייחוד נפלא מאוד, כאשר נתייחדו אז מידת יעקב עם מידת יצחק, שהן מידות ה'גבורה' ומידת ה'תפארת' והיתה ייחודם נעלה עד מאוד. לא כן אחר כך, שאף שעדיין מידת יעקב עצמו היא גם בסוד הייחוד הנעלה, אולם אז כבר נתגברה השטן, כי כשיעקב רוצה לעורר הייחוד מעצמו [או יחוד יעקב ויוסף כדלהלן] אז מתגבר כח השטן ג"כ, וכמו שנמצא ששני פעמים יעקב"ב היא בגי' 'השטן', וכידוע אמרם ז"ל (בראשית רבה פרשה פ"ג, ומו"ב ברש"י ע"ה"ת) "ביקש יעקב לישב בשלוה, קפצה עליו רוגזו של יוסף", שב' גירסאות הובאו שם, האחד היא "אמר הקב"ה", והג' הב' היא "אמר השטן" ומה אמרו, "לא די להם לצדיקים מה שמתוקן להם לעולם הבא אלא שמבקשים לישב בשלוה בעולם הזה", שהיה בחי' זה לעומת זה'. וזה גרם לרוגזו של יוסף שיימכר לעבד, כי אז אז נתעוררה הצורך לייחד הייחוד של יעקב עם יוסף, ובכדי לעשות את הייחוד בשלימות הוצרך יוסף לירד למצרים, ואח"כ בעת שפגש את אביו וקרא אז יעקב אבינו קרי"ש נתקיימה הייחוד, ככתוב "שמע ישראל הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד".

כדבר הזה מצאנו גם קודם פטירתו של יעקב אבינו, כאשר ביקש לגלות את הקץ לבניו ונסתם הימנו, אז אמרו בניו גם כן "שמע ישראל וכו'" (פסחים נ"א, א) לעורר את הייחוד בעבודתם שלהם. כאשר עבודה זו התחילה אז בכלל ישראל ונמשכת עד היום הזה שכולנו עדיין צריכים לומר את ה"שמע ישראל", ולעורר את הייחוד, היות שעדיין לא נתגלה הקץ.

ייחוד זה הוא גם עבודתנו בעניית אמן, שבזה אנו מייחד יחודים גדולים מסוף העולמות ועד סופם, וכנ"ל שמייחדים הוי"ה אדנ"י, אדנ"י היא ה'שכינתא' שבתחתונים, והיינו ספירת 'מלכות' שהיא למטה ביותר, והוי"ה היינו קוב"ה, והייחוד ביניהם היא הייחוד קוב"ה ושכינתיה, התכללות של יחודא עילאה ותתאה והתקשרות העליונים עם התחתונים.

זה עבודת כל ישראל כאמור, בהתכללות ובייחוד נעלה, אלא שצדיק גמור יכול לפעול כל זה בעצמו. אולם 'בעצמו' אין פירושו 'בעצמותו' לבד, אלא ע"י התבטלות לה', כי בעבודת התבטלותו לבד יוכל לעורר ייחוד זה, שכן הביטול הגמור לה' היא הטהרה הכי גדולה ששייך.

זהו עבודתנו בשבת הזה - שבת טהרה, לעורר את הייחוד והביטול, וזוהי גם עבודתנו באותם שבועות הבעל"ט, שהן שבועות שהם

ייתון בני עממין לשלם דעבדין עובדא דאהרן ולא ייתי בר אהרן לשלם דלא עביד עובדא דאהרן".

³ מובא ומבואר ב'דעת קדושים' שם.

² ז"ל הגמ' שם: "ת"ר מעשה בכהן גדול אחד שיצא מבית המקדש והוא אזלי כולי עלמא בתריה כיון דחזינוהו לשמעיה ואבטליון שבקוהו לדידיה ואזלי בתר שמעיה ואבטליון לסוף אתו שמעיה ואבטליון לאיפטורי מיניה דכהן גדול אמר להן ייתון בני עממין לשלם אמרו ליה

הכנה לחירות שהיא בחג הפסח, ויה"ר ש"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" (מ"כה ז, טו), און מ'זאל קענען 'באפס מה' פארשטיין דעם אייבערשטן, ביז די אייבערשטער וועט אונז שוין לעכטיג מאכן, בכיאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

צווייטע תורה

חזינו בפרשתן פרק יפה בענין התפילה, שכשעומדים להתפלל תפילה לפני אדון כל אינה צריכה להיות כ"כ מדויקת ומהוגנת, ואינו צריך להיות בדוקא בקשה הגיונית ובכל זאת עוזר השי"ת ומושיע, כי אין לפני ה' מניעה וכל התפילות נשמעות למעלה ומתקבלים, וקרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת, כל עוד שהתפילה בא מאמיתות הלב ומפנימיות הקירבה לה', בכוונה נכונה וזכה, אין שום דבר שיחצוץ בין האדם לקונו, ויתקרב אליו ה' ויעשה כמשאלתו.

רואים זאת לאחר אותה חטא שחטאו ישראל בחטא העגל, שהתפלל משה רעיא מהימנא לפני השי"ת "למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם להרוג אותם בהרים ולכלותם וגו'" (שמות לב, י), ולכאורה אין מובן מה היתה דאגת מרע"ה על זאת, שכן הקב"ה ברא את עולמו מראשיתו והוא אשר "שם פה לאדם" ובכוחו הגדול לסתום פיות הגויים בכל אופן שהוא, על אף שמכלה את עם ישראל. ועוד, כי טענה זו אין בה מניעה, שכן יכול היה הקדוש ברוך הוא להשיב למרע"ה "בהדי כבשי דרחמנא למה לך". ורואים שלמרות זאת קיבל הקב"ה את תפילתו וביטל את הגזירה, כי השי"ת בראותו שמושה רבינו ע"ה מתפלל במסירות נפש ממש, עד שאמר "ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת" (שם פסוק לב), הפך את מחשבתו "וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו" (שם פסוק יד). כי היא יסוד פרשתנו שבפשטות כולה פלא וכמעט אין לנו השגה בה, והיסוד הנכון היא כאמור שהקב"ה מרחם על עמו בני ישראל יהיה מה שיהיה, ואין הענין בתפילתו לבוא כדיפלאמא"ט, ולהתפלל אליו ע"י דברים נכונים ומסודרים היטב, אלא הענין היא לעוררים רחמים פשוטים כי כך ישמע ה'.

שוב מצאנו אותה יסוד, בעת ששבר משה רבינו את שני לוחות הברית אשר בידו, שלא היתה מדעתו של הקב"ה כמו שדרשו חז"ל (שבת פז, א) שהיא מאותן ג' דברים שעשה משה מדעתו ורק שהסכים הקב"ה על ידו, ואמר "אשר שברת" (שמות לד, א), "ואמר ר"ל יישר

כחך ששיברת".

וידוע, שאע"פ שלאחר מכן הוריד משה שוב שני לוחות אבנים כראשונים, אולם כבר לא היתה באותה מדריגה כראשונה כמו שאמרו חז"ל (שמות רבה מז, ב). זאת ועוד, שהרי כל הענין שיש בעולם שכחת התורה התחילה משבירת הלוחות, כדאיתא בגמ' (עירובין נד, א) "וא"ר אליעזר מאי דכתיב (שם לב, טז) חרות על הלוחות, אלמלי לא נשתברו לוחות הראשונות לא נשתכחה תורה מישראל". אולם למרות כל זאת חזינו שהשי"ת לא כעס על משה רבינו והודה לו, כיון שראה שעשאו לטובת ישראל, כמו שמפרש רש"י על הפסוק "פסל לך" (שם לד, א) ששבר את הלוחות שהיו הקידושין בין כלל ישראל לאבינו שבשמים, וע"י שבירת הקידושין לא היתה ככלה שזינתה תחת בעלה, ומרחיב שם במשל למלך שהלך למדה"י, ע"ש⁴.

כך גם מצינו בהפטרות השבוע במעשה דאליהו עם נביאי הבעל בהר הכרמל (מלכים א' יח). שאליהו הנביא העיז ועשה ויכוח עמהם לראות ולהבחין עם מי הצדק, ואמר "והיה אלוקים אשר יענה באש הוא האלוקים", אשר במושכל ראשון נראה כדבר שלא כהוגן, דהאיך ידע שירד אש מן השמים על קרבנו אחרי שהוצק עליה כדי מים לרוב. אלא שהוא כפי היסוד אשר דיברנו, שאם הקב"ה רואה שעושים רצונו במסירת נפש ובעתו היה לגלות כבוד שמים לעיני כל, אזי ענה לו השי"ת "ותפול אש ה' ותאכל את העולה ואת העצים ואת האבנים ואת העפר ואת המים אשר בתעלה לחכה: וירא כל העם ויפלו על פניהם ויאמרו ה' הוא האלקים ה' הוא האלקים" (שם לח-לט).

דריטע תורה

ועוד דבר חזינו בפרשת ההפטרות הנ"ל, שאין הקב"ה מניח לדבר רע ולקטרג על בניו אהוביו עם ישראל על אף שחוטאים לפניו, ואינם מתנהגים בדרך הישר והרצוי.

כך איתא כוזה"ק בפרשתן (דף קצ, א), דלאחר שברח אליהו מאיזבל אשת אחאב בתם מעשה דהר הכרמל והרג את כל נביאי הבעל, ישב תחת אילן אחד הנקרא רתם, ואמר אליהו למלאך אלוקים הנראה אליו, והתרעם על זאת שהוא הלך בתוך בני ישראל והכריז את דבר ה' ושיחזרו בתשובה שלימה אך לא יכול היה להחזירם. אז נתגלה אליו קוב"ה, ויאמר "מה לך פה אליהו" (מלכים א' יט), "ויאמר קנא קנאתי לה' וגו'". אמר לו הקב"ה דבימי משה כשהיית נקרא פנחס היית מקטרג על הברית שנפגמה ע"י זמרי בן סלוא, וכבר נתן לך

כתוב לה כתובה אחרת שנקרעה הראשונה, אמר לו המלך אתה קרעת אותה אתה קנה לה נייר אחר ואני אכתוב לה בכתב ידי, כן המלך זה הקב"ה, השפחות אלו ערב רב, והשושבין זה משה, ארוסתו של הקב"ה אלו ישראל, לכך נאמר פסל לך".

⁴ ז"ל: "אתה שברת הראשונות אתה פסל לך אחרות, משל למלך שהלך למדינת הים והניח ארוסתו עם השפחות, מתוך קלקול השפחות יצא עליה שם רע, עמד שושבינה וקרע כתובתה, אמר אם יאמר המלך להורגה אומר לו עדיין אינה אשתך, בדק המלך ומצא שלא היה הקלקול אלא מן השפחות, נתרצה לה, אמר לו שושבינה

לקבל את דבריו ולחזור בתשובה. 'די פראבלעם איז אז אונז פארשטייען נישט די אהבה, ווען אונז וואלטן פארשטאנען די אהבה וואלטן אונז אסאך בעסער אויס געזעהן'.

**{ בשל"ס היה הדב"ק מוסבים על עניני פרשת ושבת
טהרה שחלה אותה שנה בפרשה זו, ממילא נביא אותם
במילואם בשבת טהרה הבעל"ט בעז"ה }**

מרע"ה את "בריתי שלום" (במדבר כה, יב), א"כ אין לך מזה לקטרג על נשמות ישראל המושרשות בשכינה הקדושה וכו'. "ווער האט דין געבעטן זיך צו מישן, וואס רעדסטו אויף מיינע קינדער"⁵.

והיינו שאע"פ שהנביאי הבעל ואחאב בראשם היו רשעים גמורים ועובדי ע"ז, כמו שמעיד קרא (שם טז, לג) "ויוסף אחאב לעשות להכעיס את ה' אלוקי ישראל מכל מלכי ישראל אשר היו לפניו", עם כל זאת לא הסכים השי"ת שיקטרג על בני ישראל שלא רצו

להערות והארות או לקבל הגליון מדי שבוע בשבוע ע"י e-mail יש לפנות להמערכת ע"ד toraskosov@gmail.com

קנויך לי, כמה בקדמיתא דהוה דילי שבקנא ליה לידא אחרא ולא קטריגנא עלוי.

⁵ אליהו מה כתיב ביה (מלכים-א יט, ד) "ויבא וישב תחת רתם אחד וגו'", אמר, מאריה דעלמא... ואנא עאלית בינייהו ואכרזית קמייהו ולא יכלנא, עד דהוה יתיב אתגלי עליה קב"ה, א"ל "מה לך פה אליהו" (שם ט, יג), בקדמיתא קא הוית מקטרגא ומקני על ברית, ומדחמינא בך דקנית עלי בההוא ברית, נטלית ליה ברעו דמשה ויהיבנא לך, עד דמשה הוה אמר (במדבר כה, יב) "הנני נותן לו את בריתי שלום", השתא דאיהו דילך לא אתחזי לך לקטרגא עלוי, הוה לך למשבק